UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Digesti Novi

Bartolus

Lvgdvni, M.D.LXVII.

Liberis exhibendis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96158

Visual Library

edicto requirunt minores ꝓbationes. nã non requirit probatio
de domino. Vide gl. in ver. veto. que incipit, primus ⁊ ſecũdus.
Et quidã habẽt ꝙ rei vẽdicatio durat vſq ad trienniũ. Alij ha
bẽt vſq ad tricẽniũ, ⁊ tũc expone, id eſt vſq xxx. ann. Sed ſi ha
bes trienniũ, expone, id eſt vſq ad tres annos, nam poſtea non
poſſet agi. cũ fructus q ſunt res mobiles, trib9 annis vſucape
rentur. Vel verius loquitur gl. de triẽnio quo durat inſtãtia rei
vẽdicationis, quaſi dicat, inſtãtia huius edicti finit trib9 dieb9:
3 inſtantia rei vẽdicationis durat tribus annis. † Vltimo retenta
iſta lect. quero, que erit practica huius edicti? Reſp. quando fru
ctus mei cadunt in tuũ fundum, licite vado ad eos colligẽdos,
⁊ ſi tu me ꝓhibes, tunc recurro ad iſtud edictum, ꝙ iudex in tri
bus diebus debet expedire. Veniamus ad ſcdm lect. ⁊ legit iſta
lex ſcdo modo, ꝙ hic non loquatur de triduo quo durat inſtan
tia, ſed de tpe, quo liceat ire ad colligendos fructus, quaſi dicat:
poſſum cõtra te proponere interdictũ, ne mihi vim facias, quo
minus de tertia in tertiam diẽ vadam ad fundum tuum ad col
4 ligendum fructus cadẽtes, que lec. ſatis placet. Puto tamẽ, † ꝙ
ſi eſſent fructus tales, ꝙ corrumperẽtur vna die, poſſum agere,
quod mihi liceret qualibet die ire ad fructus colligendos.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Vno modo. Facit quod no. Bart. ⁊ quod dixi in l. ſi is
a quo. vt in poſ. leg. ⁊ quod no. Bar. in l. ij. de re iudica.
b ¶ Debet expediri. Et ideo tũc poteſt procedi tempore feriato,
c. fi. ⁊ ibi no. de re iu. ⁊ Bal. in l. j. de tempo. app. Et iſtud dictũ
ſequitur etiã Ro. in l. ſi vero. §. de viro. ſ. ſol. ma. in xl. fal. qd au
tem ſi ſtatutum dicit bannitum non poſſe admitti ad officium, ⁊
tamen quidam bannitus fuit electus, ⁊ voluit adminiſtrare di
cens ſe non rite bannitum, alius dicit eũ rite bannitum, habeo
in libro Guli. de Suza. in q. incip. ſtatutum eſt, ꝙ bannitus non
poſſit, ⁊c. qui dicit, interdicẽdam ei adminiſtrationẽ, donec ſen
tẽtia terminetur, vt C. de ſuſpec. tu. l. eum quẽ. ⁊ Inſti. de ſuſpe.
tu. §. ſi quis autem. ⁊ facit quod not. Bald. in l. ſi vt proponis. C.
quando prouo. non eſt neceſ. ⁊ Spec. in tit. de cenſi. §. j. verſi. po
ne, quidam fuit electus, ⁊c. ¶ Adde dum Barto. in fi. dicit, ꝙ ſi
corrumperentur vna die, ⁊ ꝙ idẽ etiam ſi fructus durarẽt vltra
tres dies q2 vſq ad tẽpus corruptionis duraret interdictum,
ſm Io. And. in addi. ad Spec. in tit. de iudi. §. priuata. in fine.

De libero homine exhibendo. Tit. xxviij.

LEX I.

1 **AIt pretor.** † Not. ꝙ ſpecies ſeruitutis eſt, non poſſe de loco recede
re, vt hic, ⁊ l. Titia. §. ij. ſ. de condi. ⁊ demonſt. ⁊ fa
cit ad queſtiones ibi notatas.

LEX II.

1 ☞ Scholaris qui detinet ſcriptorem volentem in domo, non
facit dolo malo.

QVod ⁊ lex.

§. Si quis volẽtem. Not. ar. pro ſcholari, qui
detinet ſcriptorem in domo ne inde poſſit exire. Certe non facit
1 dolo malo, † ſi ſcriptor vult: ſed ſi contradiceret, tunc dolo malo
faceret. Itẽ ex ſecundo reſponſo not. arg. contra eos, qui ſubdu
cunt puellas, ⁊ pueros, ⁊ retinent eos, ⁊ faciunt eos dicere, ꝙ vo
lũtarie ſtant. Pro hoc facit C. de rap. virg. l. j. §. penas. ibi. ſiue
volentibus, ⁊c. ⁊ quod no. per Dy. in c. ſcienti. de reg. iur. lib. vj.
1 ☞ Pupillus agit hoc interdicto de libero homine exhibẽdo.
Caſus in quibus pupillus loco maioris habetur.
2 Quando concurrunt plures idonei, locus eſt gratificationi.
3 Alius in hoc interdicto admittitur ſi doceat ſe ignoraſſe de iu
dicio alterius, ⁊ proſequitur ſuam vel ſuorum iniuriam.
4 Litis eſtimatio in homine libero exhibendo, quando hoc inter
dictum intentatur, ⁊ quis pretendit aliquod proprium intereſ
ſe ad arbitrium boni viri, vel quantum in litem iuratur.

§. Hoc interdictũ omnibus. Not. hic p
1 mo, † ꝙ pupillus admittitur ad hoc interdictũ, ſicut maior. Ca
ſus aũt, in quibus pupillus loco maioris habeatur, vide per gl.
2 ⁊ Inno. de reſti. ſpo. c. ex parte. ¶ † Venio ad ver. ſi tñ plures.
querit gl. quid ſi concurrant plures equaliter idonei. Dic vt in
a glo. q2 locus eſt gratificationi.[a] ¶ Venio ad ver. ſi tñ poſtea. vi
3 des, † ꝙ alius non admittitur, niſi doceat de preuaricatione pri
mi. qd intelligit glo. niſi alius veniens doceat, ſe ignoraſſe, ⁊ pro
ſequatur ſuam vel ſuorũ iniuriam. quã gl. not. q2 ſe firmat ⁊ di
cit melius quã gl. dicat in l. ſi cui. §. iiſdem. j. de accu. ⁊ iſtã tenet
4 Dy. vt ibi dixi. Venio ad ver. ſi tamẽ reus. † Quero, que potuit
eſſe litis eſtimatio in homine libero? Glo. dicit, ꝙ quinquaginta
aureorum, vel erit arbitrio boni viri, vel quãtum iuratur in li
tem. Iſtud intelligo, quando quis intentat interdictum, ⁊ pre
tendit aliquod ſuum proprium intereſſe, alias non video quali
ter litis eſtimatio poſſit preſtari.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Gratificationi. ⁊ quando ſit locus gratificationi, vide
Bal. in l. ſi quis ad declinandam. C. de epi. ⁊ cle. adde Bal. in l.
fi. C. de ma. teſt. ⁊ ſi primogenitus debet ſuccedere, ⁊ ignoratur
quis fuerit primogenitus, pater poteſt eligere, ſm Bald. in l. in
quibus. C. de ſecund. nupt. ⁊ iſtis adde Imo. in l. ſi Titius. in fi.
de ver. ob. ⁊ caſum quem ponit Bart. in l. ij. in fi. de cuſtod. reo.
quod facit ad q. de qua per Bal. in c. j. §. pe. qui feud. da. poſ. vi
delicet, ſi actum ſit, ꝙ deficientibus maſculis, feudum vadat ad
vnam feminam, ⁊ plures ſint femine, an dominus poſſit gratifi
cari, ⁊ vide Bal. in l. ſi quis ſeruum. §. ſi inter. de le. ij. ⁊ quod no.
glo. ⁊ Bar. in l. ij. §. l. ſ. ne quid in loc. pub. de duob. plauſtris.

§. Hoc interdictũ ⁊ in abſentẽ.

a Iſtum §. alle. Gul.[a] de Cu. † ꝙ in interdictis põt veniri ad diffi
1 nitiuam ſententiam lit. non conteſta. quod ego plene examinaui
in l. naturaliter. §. nihil commune. ſ. de acquirenda poſſeſſione.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Alle. Gul. An ex iſto interdicto perueniri poſſit ad dif
finitiuã ſententiã abſq li. conte. adde Bal. in l. j. C. de lit. conte.

LEX IIII.

SI quis liberũ. §. credito ri. Iſte eſt bonus caſus, ⁊ menti tenendus. dicam
j. tit. j. l. ij. in fin. cum l. ſequen.

De liberis exhibendis. Tit. xxix.

LEX I.

1 ☞ Quicunque habet aliquod ius reale in perſonam, propter
qd competat actio in rem, poteſt intentare interdictum de illa
perſona exhibenda, ſeu deducenda.
Dominus agit de adſcriptitio exhibendo, ⁊ de vaſallo, Abbas
de monacho, tutor de pupillo.
2 Creditor in perſonam debitoris non habet aliquod ius reale.
3 Vir an habeat interdictũ de vxore exhibenda, vel de cõcubina.

IMo magis. No. legem iſtam ꝙ habemus interdictum de
vxore exhibenda, vt hic, ⁊ C. e. l. vlti. Item habe
a mus quoddam interdictũ[a] de libero exhibendo,
de quo habuiſtis mentionem ſ. de interdi. l. ij. §.
1 iuris ſuitudi. † Ex quo dico ego, ꝙ quicunq ha
bet aliquod ius reale in perſonam propter quod cõpetat actio
in rem, poteſt intentare interdictum de illa perſona exhibenda
ſeu deducẽda, ad ſimilitudinem iſtorũ: vnde puto, ꝙ dominus
poſſit agere de adſcriptio exhibendo ſeu deducendo, ⁊ domi
nus de vaſallo, item Abbas de monacho, item tutor de pupil
lo: q2 tutor ius habet in perſonã pupilli, l. j. ſ. de tute. Nec obſt.
2 ſ. titu. j. l. fin. in fi. † q2 creditor in perſona debitoris, non habet
aliquod ius reale, qd afficiat perſonam tanquam rem: quod ap
paret, q2 liberatur cedendo bonis. Facit ad predicta quod ha
3 bes in l. j. §. per hãc. ſ. de rei vendicatio. † Quero, an habeã in
terdictum de vxore exhibenda, vel cõcubina exhibenda? de hoc
habes per Inno. extra de reſtitu. ſpolia. c. ex parte.

ADDITIO.

a Alexan. ¶ Quoddam interdictum. Et formam libelli vide per
Spe. in tit. de conuer. in fi. §. j. ver. porro ſi filio. ⁊ vide Bar. in
l. naturaliter. in §. nihil commune. ſ. de acqui. poſſ. in fi. Et que
hic dicit. Bart. in verb. item tutor, ⁊c. faciunt ad queſt. videlicet
quidam detinet debitorem meum, ⁊ per hoc non poteſt ſatiſfa
cere mihi, quia de operibus ſuis poſſet acquirere, ⁊ mihi ſolue
re, nunquid poſſim repetere ab eo iſtum meum debitorem. Di
cit Innoc. quod non: niſi habeam in eo ius reale, ſicut habeo in
vaſallo ⁊ adſcriptio, ⁊ in omnibus, qui tenentur ad munera. Ita
not. Innoc. in cap. dilecti. de appel. vbi videas. ⁊ facit l. fi. C. de
ope. libert. eſt ⁊ aliud remedium, videlicet ꝙ agam actione iniu
riarum, vel de dolo, ſi ſciens detinet eum in preiudicium meum,
vt ſ. de dolo. in l. cum quis. ſecundum Inno. vbi ſ. Iſtud etiã
conſtat, quod poſſum agere iſto interdicto, in quo aliis preferor
propter ſingulare intereſſe l. licet in popularibus. ſ. de procu.
ita not. refert Bald. in ca. j. §. in generali. ſi de feu. fue. contro. ⁊
Bar. hic, in §. hoc autem. in l. ſeq.

LEX III.

a **DEinde ait.** [a] Supra poſuit de liberis exhiben
dis, nunc dicit de liberis dedu
cendis.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

ADDITIO.

a Ale. ¶ Deinde ait. Interdictum de liberis exhibendis eſt pre
paratorium interdicti de liberis deducendis. Ita dicit Bar.
in l. naturaliter. §. j. in finalib. verbis. ſ. de acqui. poſ.

1 ☞ Ciuitas ſi detineat caſtra vel villas alicuius, contra iſtam
ciuitatem agendum eſt, non contra ipſas villas vel caſtra.

§. **Hoc autē interdictum.** Iſte eſt bo-
nus, §. Opp.
de l. pe. j. eo. Sol. quando filius detinet ab alio inuitus, habet
locum hoc interdictū vt hic. Quādo a nemine detinetur, ſ. ipſe
ſui cōtrouerſiam facit, vel ipſe detinetur volens, tūc aut eſt que
ſtio de filiatione tātum, ⁊ non habet locum interdictum, vt hic, ⁊
l. vl. j. e. Aut eſt queſtio de filiatione ⁊ hereditate, ⁊ tūc eſt locus
huic interdicto, vt j. e. l. pen. ſm gl. hic. ⁊ l. j. §. per hanc. ſ. de rei
vendi. Ratio eſt ſm Pet. q2 interdicta dicūtur inter duos red-
dita de re tertia. Sed qñ filius ſimpliciter de ſeipſo refert que-
ſtionem, nō eſt res tertia de qua cōtenditur. Sz quando eſt que-
ſtio de hereditate, tunc eſt queſtio inter duos de re tertia, meri-
1 to hz locum hoc interdictum. † Ultimo per hanc legem ego di
xi, ꝙ ſi ciuitas vna detinet caſtra, vel villas alterius, q alius qui
a pretendit ius in illis caſtris, vel villis, non debet ᵃilla caſtra vel
villas detentas conuenire, ſed habet agere contra ciuitatem, vt
hic. Sed quando a nemine detinetur, debet agere contra ipſa
caſtra, ⁊ villas. de hoc dicam forte j. ad munici. l. qui ex vico.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Non debet. Et ſic non ille qui poſſidetur, ſed ille q poſ
ſidet debet conueniri. Et ita allegat Barto. in conſi. cxcvj. quod
incipit, Ciuitati Camerienſi. ⁊c. Pro hoc facit q2 poſſeſſus poſ
ſidere non poteſt. l. liber homo. ad fin. de acquirē. rer. domi. Et
de iſta queſtione adde Bar. in l. j. C. eod. tit. ⁊ in l. j. §. huius au-
tem. in j. col. j. vti poſſi.

☞ Puella impubes vel pubes, ſi agitur de ea deponenda, li-
1 te pendente deponitur.
2 Proximus pubertati, idē eſt, ac ſi dicat primus impubertati.

§. **In hoc interdicto.** ᵃNo. † ꝙ qñ eſt cōten-
tio de puella exhiben
da que eſt impubes, vel eſt pubes, ita ꝙ modico tempore exceſ
b ſit pubertatem, debet lite pendente deponi, quod no. Iſtāᵇ † le-
2 gem allegaui hoc anno in l. j. j. de noua. quis dicatur proximus
pubertati: ſed hec lex nil facit. Nam aliud eſt dicere proximus
pubertati, ⁊ de eo dixi ibi: aliud eſt dicere proximus impuberta
ti, ⁊ de eo loquitur hic. Nam tantuz eſt dicere proximus puber
tati, quantum eſt dicere proximus impubertati.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Hoc interdicto. No. q puella nubilis dz deponi, ſi de
ea nubēda vertitur q. Et alle. Bal. iſtum tex. in l. non epiſtolis.
C. de pba. an ſi quis habens ſpōſam minorez xij. annis, que fuit
ſibi rapta, habeat interdictū. Ad q. Bar. hic adde que no. Bar.
in l. j. C. de nup. ⁊c. ⁊ que habentur in c. cum locum. de ſponſa.
b Poma. ¶ Iſtam legem. Hic aut loqueris in contractu, aut in
delictis. Uide Bald. ſingulariter loquentem in l. excipiuntur.
ſupra, ad Sylla. ⁊ in l. ſi quis in tantam. C. vnde vi. ⁊ ibi ad eum
dedi remiſſiones.

LEX IIII.

S I eum qui. ᵇDe hac lege vidiſtis ſ. l. proxi-
ma. §. hoc autem interdictum. dic
vt ibi.

Vtrobi. Tit. xxx.

LEX I.

1 ☞ Utrobi, id eſt apud quem.
2 Hodie ab eo interdicto receſſum eſt, ⁊ eſt huic attributū ius in-
terdicti, vti poſſidetis.
3 Hoc interdictum quando poſſit habere locum.
4 Quare huic interdicto datur aliud nomen quam interdictum
vti poſſidetis remiſſiue.
5 Hic titulus quare ſeparatur a titulo vti poſſidetis.

P Retor ait vtrobi. Quero, † qd
ſit dictuz hoc
1 Glo. exponit vtrobi, id eſt, apud quem quaſi di-
cat vtrum, pro apud ⁊ vbi, pro quem. Jacob. de
Aret. exponit totum econtra, vt ponatur, vtrum,
pro quem, ⁊ vbi pro apud. ⁊ Cyn. refert in l. j. C.
vti poſſi. ⁊ iſta vʒ propior expoſitio. Do. Rof. exponit alio mo-
do, vt dicamus vtrobi. i. eo modo quo fuit apud te, eo modo ſit:
⁊ eo modo quo fuit apud aliū, eo modo ſit. ⁊ ſic vtriqʒ liceat dice
re ſm ius poſſeſſionis ſue, ſicut dicitur in interdicto vti poſſide
tis: quia vterqʒ debet poſſidere ſm ius poſſeſſionis ſue. Sed iſta
expoſitio non bene adaptat ad literā. Teneas ergo gl. ¶ Opp.
ad l. iſtam, ꝙ inſpiciatur tēpus lit. conteſt. non maior pars anni,
2 vt in fi. huius l. Gl. † fatetur cōtrarium, ꝙ hodie receſſum eſt ab
hoc interdicto, ⁊ eſt hoc huic attributū ius interdicti vti poſſi-
detis, vt litis cōteſtāte tēpus inſpiciatur. ⁊ ita tenet cōmuniter.
3 Sed op. † q2 ſm hoc nunqʒ iſtud interdictū pōt habere locū: naz
ſi vnus tz vnā rē mobilem, cōſtat ꝙ ipſe poſſidet: ergo ipſe debet
vincere, nō petitor, cū ei qui nō poſſidet, nō det iſtud interdictū,
ſicut vti poſſidetis. Rñdet duobus modis. Primo, ꝙ aliqs poſ
ſidebat equū, tñ ſemp cū ibat p terrā, inquietebat ab aliquo, iſte
poſſeſſor pōt agere interdicto vtrobi, ne in ſua poſſeſſione mole
ſtet, vt dictuz eſt in interdicto vti poſſidetis. Uel aliter dico, ꝙ
aliqs tz equū, ego ago interdicto vti poſſidetis, dicens ꝙ ille te
net a me in depoſitū, vel ex cā cōmodati, vel precario: ⁊ ſic ego, q
ago poſſideo, lz aliꝰ detineat, vt ſ. cōmo. l. rei cōmodate. ⁊ l. lz. §.
rei. ſ. depoſi. Ita dt Rof. ⁊ bene. Alias ei qui perdidit poſſeſſio
nem rei mobilis, nullſi datur interdictū, ſed recurrēdum eſt ad
actiones ciuiles. l. rem que nobis. ſ. de acq. poſ. ⁊ ibi tangit per
4 gl. ¶ Quero, † quare dat huic interdicto aliud nomē, quā inter-
dictū vti poſſidetis? Reſp. q2 res mobiles non poſſident, ppie.
Hoc non eſt verū. vt dixi ſ. de acqui. poſ. l. j. in prin. vbi gl. idez
5 tenet. ¶ Itē quero, † quare ſeparauit hūc tit. a ti. vti poſſidetis.
Reſpon. vt in gl. Joan. tamen in arbore. ⁊ Rofr. in libellis, po-
nunt iſtud interdictum prope interdictum vti poſſidetis.

De migrando. Tit. xxxj.

LEX I.

P Retor Quero, ſ2, ꝙ iſtud interdictum eſt
infrequens. quare hoc dicitur: Re
ſpondet gl. id eſt, valde frequens. Rō. q2 colono
datur vtile, licet nō directū. Alij dicūt id eſt, mi
nus frequens, q2 colono nūqʒ datur. Alij dicunt,
vt Rof. ⁊ bene, ꝙ iſtud interdictum datur colo-
no, ⁊ ideo dicitur infrequens, id eſt, minus frequēs: q2 alia actio
competit, ſcili. et actio ex conducto, ⁊ officium iudicis. vt ſ. loca.
l. ſed addes. §. ſi inquilinus. ideo raro ad iſtud interdictum re-
curritur propter alia remedia que competunt.

1 ☞ Penſio domus an debeat ſolui in fine anni vel in principio

§. **Si penſio.** Dicit hic, ſi ſemeſtrem ſoluerit, ⁊ ſeme-
ſtris debeat. Contra. imo nō debet pen
1 ſio, niſi in fine anni, † vt C. loc. l. edē. So. hic debebatur tota q2 ſic
erat conuentuz, non q2 tanto tpe habitauit. Uel verius dico, ꝙ
ab initio debetur, ⁊ ita loquitur hic, nō tñ poteſt peti niſi in fine
temporis, vt lege ɔtra. ⁊ dixi in l. ſi ſeruus communis Meuij.
§. ſi. de ſtip. ſer. retineri tñ poſſunt pignora pro ipſa penſione, vt
hic. Alij dicunt, ꝙ pēſio domus dz ſolui in medio anni. Et ita di
cunt, ꝙ eſt caſus hic, quod non placet, vt no. in dicta l. edē. Item
opp. hic dicitur, ꝙ ita demum poſſunt retineri ſi hoc eſt actum,
ꝙ ante migrare non liceat. Contra ſ. loca. l. ſi in lege. §. ſi domꝰ.
Solu. hic loquitur quando inquilinus recedit de neceſſitate, q2
a tunc non teneturᵃ ſoluere penſionem, niſi pro preterito tempo-
b re, niſi expreſſe aliud ſit actum: ſecus quando de voluntateᵇ re-
cedit, vt ibi. Rationem dic vt ibi not.

ADDITIONES.

a P. Pau. P. ¶ Non tenetur. Uide Bal. conſi. ccclxvj. vo. iij.
b Pom. ¶ Voluntate. Bene facit, ſi inquilinus vellet recedere
de ciuitate propter peſtem, ꝙ non tenetur pro penſione domus,
vide quod not. in l. licet. C. locati.

De Saluiano interdicto. Tit. xxxij.

LEX I.

1 ☞ Hoc interdictum non eſt in rem ſcriptum.
Hoc interdictum directum non datur contra poſſeſſorem, ſed
vtile.
2 Hoc interdictum ꝙ detur locatori predij vrbani, ⁊ etiam ciuili
bet creditori.
3 Differentia inter hoc edictum ⁊ hypothecariam.
4 Appellari ꝙ poſſit a ſententia lata in hypothecaria, non a lata
in hoc interdicto.

S I colonus Opp. partus pignorate
rei non eſt obligatus. l.
Paulus §. j. de pig. Solu. ibi loquitur quando
apud emptorez concepit, ⁊ perperit: hic qñ ɔce
pit penes debitorem. C pp. ꝙ contra emptorez
iſtud interdictū non detur, vt C. eo. l. j. Sol. non
datur directum vt ibi, ſed vtile ſic, vt hic. Sed cōtra, interdicta
1 † ſunt ſcripta in rē, vt ſ. de interdi. l. j. §. pen. Ergo dabitur dire
ctum ɔtra eum, apud quē res peruenit. So. dicas, ꝙ ſpeciale eſt
in iſto, ſicut in interdicto vnde vi. ſ. de vi ⁊ vi arma. l. cum a te. ⁊
ſic iſtud